

มติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ครั้งที่ 8/2544

วันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2544

เรื่องที่ 3.8 หลักเกณฑ์ วิธีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เรื่องเดิม

ตามที่ได้มีการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ 7/2544 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 โดยที่ประชุมได้รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. แล้วดังนี้

1. รับทราบประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อ 1.5 เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 117 ตอนที่ 45ง ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2543

2. รับทราบหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุม ครั้งที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2543 และครั้งที่ 2/2543 เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2543 ซึ่งอนุกรรมการฯ มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

3. รับทราบผลการอนุมัติของคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ในการประชุม ครั้งที่ 6/2543 เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2543 ที่อนุมัติหลักการให้ ส.ป.ก. ดำเนินโครงการกิจกรรมที่ 1 การจัดที่ดินในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน วงเงิน 226.69 ล้านบาท และสำนักงบประมาณ ได้พิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร

4. รับทราบการดำเนินงานตามโครงการจัดที่ดินชุมชนฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดย ส.ป.ก. อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 และมาตรา 30 วรรคห้า แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อ 1.5 และ คปก. ได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของโครงการกิจกรรมที่ 1 ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2544 ที่กำหนดขอบเขตชุมชนได้ 884 ชุมชน เนื้อที่ 112,264 ไร่ สอบสวนสิทธิราษฎรได้ 43,898 ราย 45,177 แปลง และสำรวจจังหวัดที่ดินได้ 49,314 แปลง 40,258 ไร่ ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 7/2544 และได้มีมติให้ ส.ป.ก. นำเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่การปฏิรูปที่ดินดังกล่าว และข้อมูลโครงการนำร่องรวม 2 พื้นที่ นำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาในครั้งนี้

ข้อเสนอ

หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดิน

ส.ป.ก. ได้เสนอผลการสำรวจและศึกษาพื้นที่โครงการนำร่อง 2 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และชุมชนบ้านเนินมะค่า บ้านห้วยน้ำดัง อำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี โดยร่างเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัย ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และการจัดที่ดินตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ซึ่งมี นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ เลขาธิการคณะกรรมการ

กฤษฎีกา เป็นประธาน โดยมีการประชุมพิจารณา 2 ครั้ง คือ การประชุม ครั้งที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2543 และครั้งที่ 2/2543 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2543 คณะอนุกรรมการฯ ได้แก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดินดังกล่าว แล้วมีมติเห็นชอบให้นำเสนอ คปก. พิจารณาต่อไป ซึ่งประเด็นเกี่ยวข้องโดยสรุปดังนี้

- การกำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อยุ่อาศัย และเพื่อกิจการตามประกาศกระทรวงฯ ข้อ 1.5 มาตรา 30 วรรคห้า ซึ่งพื้นที่ที่จะดำเนินการให้มีการจัดที่ดินเพื่อยุ่อาศัยและประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินตามข้อ 1.5 จะต้องเป็นพื้นที่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินและมีแปลงเกษตรกรรมทำประโยชน์อยู่โดยรอบ โดยมีค่าเฉลี่ยพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสม มีศักยภาพทางด้านการคมนาคม มีความเหมาะสมทางด้านภูมิประเทศ

- การจำแนกพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์สำหรับกิจการต่างๆ ให้ประสานงานกับสำนักงานผังเมืองจังหวัด และทางอำเภอเพื่อกำหนดแผนผังชุมชนและจำแนกการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

- ประเภทของกิจการที่จะจัดที่ดินให้ จะต้องอยู่ภายในขอบเขตพื้นที่ตามที่กำหนดไว้และอยู่ในพื้นที่ที่จำแนกการใช้ประโยชน์อันได้แก่ จัดเป็นที่ยุ่อาศัยให้แก่เกษตรกรที่ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน และจัดที่ดินให้แก่ผู้ประกอบการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคม

- จำแนกเนื้อที่ที่ดินที่จะจัดให้ โดยกำหนดจำนวนเนื้อที่ที่ถือครองสูงสุดสำหรับที่ยุ่อาศัยให้ไม่เกิน 2 งาน และหากมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ที่ยุ่อาศัยเกินกว่ากำหนดก็ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดในการพิจารณาอนุญาต โดยแสดงเหตุผลความจำเป็นสำหรับจำนวนเนื้อที่ที่ดินที่จะจัดให้ตามประเภทของกิจการตามประกาศกระทรวงฯ ข้อ 1.5 ตามมาตรา 30 ให้จัดที่ดินตามเหตุผลและความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของกิจการที่ประกอบการโดยพิจารณาจากประเภทของกิจการ ทุนในการประกอบการ ความสามารถในการดำเนินกิจการ

- หลักเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.)

- การให้สิทธิในที่ดิน

- การควบคุมสิทธิในที่ดินระหว่างการเช่า การเช่าซื้อ

- การควบคุมสิทธิในที่ดิน ตกอยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อ-

เกษตรกรรม พ.ศ. 2518

ดังรายละเอียดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดินและการให้สิทธิในที่ดินแยกตามประเภทการจัดที่ดินที่แนบในวาระการประชุม

ความเห็น ส.ป.ก.

ส.ป.ก. มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดินเพื่อยุ่อาศัยและเพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบแล้วนั้น อยู่ในกรอบของกฎหมายและขอบเขตตามที่กรมการได้ให้ข้อสังเกตไว้ การจัดที่ดินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดินเพื่อยุ่อาศัยและเพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกร ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอคณะกรรมการพิจารณา ทั้งนี้ ได้แนบรายละเอียดที่เป็นข้อสนับสนุนและข้อมูลเกี่ยวกับการถือครองที่ดินของชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่จริงมาพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ วิธีการที่ได้รับความเห็นชอบจากการพิจารณาของอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบแล้ว โดยนำมาเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

คำขอ

ขอให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตามที่ ส.ป.ก. นำเสนอข้างต้น

มติคณะกรรมการ เห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 8 ข้อ ตามที่เสนอ โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการต่อไปดังนี้

1. ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการให้ชัดเจนเรื่องค่าเฉลี่ยพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมต่อหน่วยพื้นที่ชุมชน
2. ให้กำหนดวิธีปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นสำหรับเรื่อง คปก. มอบอำนาจให้ คปจ. ให้ดำเนินการดังนี้
 - 2.1 การจัดที่ดินให้เกษตรกรอยู่อาศัยตามมาตรา 4 มอบอำนาจให้ คปจ. เป็นผู้พิจารณาจัดที่อยู่อาศัยให้เกษตรกรตามที่เสนอ
 - 2.2 การจัดที่ดินให้เพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคม คปก. จะเป็นผู้พิจารณาในเรื่องนี้โดยตรงก่อนนำไปสู่การมอบอำนาจให้ คปจ.
3. หลักเกณฑ์ข้อที่ 6 เรื่องการให้สิทธิในที่ดินให้ดำเนินการดังนี้
 - 3.1 การจัดที่ดินให้เกษตรกรอยู่อาศัย ตามมาตรา 4 ให้สิทธิอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่อยู่อาศัย (ส.ป.ก.4-01ข)
 - 3.2 การจัดที่ดินให้เพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้สิทธิโดยการให้เข้า
 - 3.3 สำหรับการให้สิทธิโดยการให้เข้าซื้อให้แยกเป็นเรื่องเพื่อพิจารณาต่างหากโดยเฉพาะ
4. ในการประชุมครั้งต่อไปจะเป็นการพิจารณาโครงการนำร่องตามกรอบหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หรือความเห็นเพิ่มเติม ซึ่งจะเห็นภาพรวมของการจัดที่ดินชุมชน เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป